

13022 LLEI ORGÀNICA 7/2003, de 30 de juny, de mesures de reforma per al compliment íntegre i efectiu de les penes. («BOE» 156, d'1-7-2003.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els que vegem i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei orgànica següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

La Constitució, en els articles 9.3 i 25, estableix els principis de legalitat i tipicitat com a fonaments de l'ordenament jurídic penal, principis que la jurisprudència del Tribunal Constitucional ha concretat i desplegat de manera molt clara. Ambdós principis tenen com a finalitat garantir la seguretat jurídica dels ciutadans, a qui fa expressa menció també l'article 9.3 de la Constitució.

D'acord amb estos, el ciutadà té dret a saber amb certesa jurídica què és delictes o falta i què no ho és. El mateix dret té a saber quina és la pena que li correspon a l'acció tipificada en la norma penal com a delictes o falta.

Conseqüència lògica d'estos drets i exigència necessària del principi de seguretat jurídica que regix el nostre ordenament, és el dret del ciutadà a conèixer amb certesa quina és la forma en què s'aplicaran les penes, a saber, en definitiva, en què es traduirà en la pràctica la pena o sanció imposada.

La realitat diària i l'experiència posen de manifest com en el compliment de les penes hi ha amplis àmbits de discrecionalitat, àmbits variables en què resulta oportú, segons la millor doctrina, establir regles per a fer un pronòstic més precís de la pena a complir.

Esta llei orgànica es dirigeix a perfeccionar l'ordenament jurídic a fi de concretar la forma del compliment de les penes per a aconseguir que es duga a terme de manera íntegra i efectiva i, en conseqüència, donar més protagonisme al principi de seguretat jurídica en esta matèria, sempre des de l'escrupolós respecte als principis continguts en l'article 25 de la Constitució.

II

Però, a més d'assegurar este dret, la llei persegueix un clar objectiu, conforme a la seua pròpia naturalesa penal: el d'aconseguir una lluita més efectiva contra la criminalitat. Com ha assenyalat una autoritzada doctrina penal, el major fre dels delictes no és la duresa de les penes, sinó la seua infalibilitat, de manera que la certesa d'un castic, encara que este siga moderat, tindrà més efecte que el temor d'un altre més sever unit a l'esperança de la impunitat o de l'incompliment.

La societat demanda una protecció més eficaç davant de les formes de delinqüència més greus, en concret, els delictes de terrorisme, els procedents del crim organitzat i els que revisten una gran perillositat, protecció que l'Estat de Dret no sols pot sinó que té l'obligació de proporcionar. La flexibilitat en el compliment de les penes i els beneficis penitenciaris tenen la raó de ser en el fi de reinserció i reeducació del delinqüent constitucionalment consagrat, però, precisament per això, la legislació ha d'evitar que es convertisquen en mers ins-

truments al servici dels terroristes i els més greus delinqüents per a aconseguir un fi ben distint.

III

En primer lloc, es reforma l'article 36 del Codi Penal per a introduir en el nostre ordenament el que es coneix com a «període de seguretat» en altres drets europeus, el qual, en síntesi, significa que en determinats delictes de certa gravetat el condemnat no podrà accedir al tercer grau de tractament penitenciari fins que haja complit la mitat de la pena imposada.

Esta reforma procedix de les propostes elevades per la comissió tècnica per a l'estudi de la reforma del sistema de penes. Es considera necessària la introducció d'esta figura en el nostre ordenament penal, que servix de pont entre este ordenament i el penitenciari, ja que, a l'hora de determinar la proporcionalitat de les penes, la seua concreta extensió i la seua adequació als fins de prevenció general i especial, no poden proposar-se al marge de la legislació penitenciària. En efecte, el sistema de progressió de graus, permisos, règim obert i concessió de llibertat condicional pot fer que la pena prevista pel Codi Penal i fixada en la sentència quede molt distant de l'efectivament complida.

A fi de resoldre esta situació, almenys pel que fa als delictes de major gravetat, s'estableix en l'article 36 del Codi Penal la precisió que, quan s'imposa una pena de presó superior a cinc anys, el condemnat no podrà ser classificat en el tercer grau fins que haja complit la mitat de la pena imposada. No obstant això, s'introdueix la previsió que el jutge de vigilància podrà acordar bé el seu manteniment, bé l'aplicació del règim general de compliment.

IV

En segon lloc, es reforma l'article 76 del Codi Penal per a modificar el límit màxim de compliment de les penes que s'eleva a 40 anys per als supòsits en què es cometen dos o més delictes de terrorisme, estant algun d'estos castigat amb pena de presó superior a 20 anys, la qual cosa encaixa en els casos en què es cometen atemptats terroristes causant la mort de persones.

Igualment s'eleva a 40 anys el límit màxim de compliment de les penes en els supòsits que s'hagen comés dos o més delictes d'especial gravetat, castigats per la llei amb més de 20 anys de presó.

La reforma suposa ampliar el límit màxim de compliment de penes a 40 anys, des del respecte escrupolós al principi que el compliment de totes les penes corresponents a tots els delictes comesos pel mateix autor podria privar d'efectes en alguns supòsits als principis constitucionals de compliment de les penes. No obstant, també és cert que hi haja determinats delictes que per la seua especial gravetat, la naturalesa del bé jurídic lesionat, la reincidència amb què els cometen els autors, així com pel fet que puguen dur-se a terme per bandes organitzades amb l'únic fi de subvertir l'orde constitucional, alterar greument la pau pública o atemorir amb estos fins els habitants d'una població o els membres d'un col·lectiu social, polític o professional, exigixen una resposta més contundent de l'ordenament jurídic penal.

Més encara quan, en la pràctica, les regles que el Codi Penal va establir amb el fi constitucional d'acomplir principis generals de l'ordenament jurídic penal s'utilitzen, precisament, per a vulnerar estos principis, convertint-se en instruments que els terroristes utilitzen en benefici seu en la constant vulneració de les regles i principis de l'Estat de Dret.

V

La llei reforma l'article 78 del Codi Penal perquè els beneficis penitenciaris, els permisos d'eixida, la classificació en tercer grau i el còmput de temps per a la llibertat condicional en els supòsits de crims especialment greus es referisquen sempre a la totalitat de les penes imposades en les sentències.

Es tracta d'activar una resposta penal més efectiva davant dels autors de crims molt greus, que a més han comés una pluralitat de delictes, és a dir, davant d'aquells que es troben en els límits màxims assenyalats per l'article 76 del Codi Penal (25, 30 o 40 anys de compliment efectiu de condemna a pena de presó) i sempre que la pena a complir resulte inferior a la mitat de la suma total de les imposades. Quan no arriben a entrar en joc estos límits màxims, ha de mantindre's plenament la facultat decisòria del jutge o tribunal ja assenyalada al principi.

Amb esta regla i davant de supòsits de condemnes a 100, 200 o 300 anys, el delinqüent complirà en la pràctica de forma íntegra i efectiva el límit màxim de condemna.

A més, s'incorporen igualment els períodes mínims de compliment efectiu de les condemnes que permetrien accedir als beneficis penitenciaris, sempre que concórreguen les condicions que amb caràcter general necessita la llei. En els casos de delictes de terrorisme o comesos en el si d'organitzacions criminals, el jutge de vigilància penitenciària podrà acordar la concessió d'un tercer grau quan quede per complir una quinta part del límit màxim de compliment de la condemna imposada, i podrà acordar la concessió de la llibertat condicional quan quede per complir una octava part del mencionat límit.

VI

Es modifiquen, igualment, en el Codi Penal els articles 90 i 91 relatius a la llibertat condicional. Amb esta modificació es tracta de millorar tècnicament els supòsits d'atorgament de la dita llibertat condicional i la seua adaptació a les distintes modalitats delictives.

Així, es reforça la necessitat de valorar en el seu conjunt totes les circumstàncies a què fa referència l'article abans d'adoptar la decisió de concedir la llibertat condicional. D'esta manera, el compliment de les tres quartes parts de la condemna no és l'únic requisit determinant, sinó que ha de ser valorat junt amb les altres circumstàncies previstes en el precepte. Igualment, s'introdueix el criteri de la satisfacció de les responsabilitats civils en els supòsits i en els termes previstos en la Llei Orgànica General Penitenciària. Finalment, també s'expliciten les circumstàncies que han de considerar-se a l'hora de concedir la llibertat condicional en els casos de delictes de terrorisme i criminalitat organitzada.

Amb tot això s'aconsegueix dotar d'una major seguretat jurídica la virtualitat d'este benefici penitenciar.

Així mateix, es modifica l'article 93 del Codi Penal, a fi que en cas d'incompliment de les condicions i regles de conducta que van permetre obtindre la llibertat condicional, quan es tracte de delictes de terrorisme, el condemnat complisca el temps que reste del compliment de condemna amb pèrdua del temps passat en llibertat condicional.

VII

S'introdueix un nou apartat en la disposició addicional quinta de la Llei Orgànica del Poder Judicial, en el qual s'estableix l'efecte suspensiu del recurs contra resolucions en matèria de classificació de condemnats o concessió de llibertat provisional per a evitar la possibilitat que

l'excarceració es produísca sense la intervenció de l'òrgan jurisdiccional «ad quem», en els casos de delictes greus, per a evitar que una excarceració immediata per una decisió de llibertat condicional faça ineficaz la resolució que en virtut d'un recurs d'apel·lació puga dictar-se.

No es desconeix amb esta previsió la doctrina del Tribunal Constitucional sobre l'eficàcia immediata de les resolucions que acorden la llibertat provisional. No obstant, el supòsit normat és distint, perquè no es partix d'una situació de llibertat que ha quedat interrompuda per una decisió judicial que no ha recaigut sobre el fons, sinó d'una situació de compliment de pena per resolució judicial de condemna que pot vore's interrompuda per un canvi en el règim d'aplicació de la pena. La diferència és que en este cas la falta de llibertat és la conseqüència inherent a la pena imposada i la llibertat suposa una excarceració anticipada com a conseqüència d'una progressió de grau o un acord de llibertat condicional. D'altra banda, a fi d'assegurar que l'efecte suspensiu del recurs dure el menys possible, es preveu que l'òrgan «ad quem» puga pronunciar-se sobre la posada en llibertat i que la tramitació del recurs siga preferent i urgent.

VIII

En la Llei Orgànica 1/1979, de 26 de setembre, General Penitenciària, s'introdueixen dos nous apartats en l'article 72, en virtut dels quals la classificació o progressió al tercer grau de tractament requerirà, a més dels requisits previstos per la llei, que el condemnat haja satisfet la responsabilitat civil derivada del delictes i que mostre signes inequívocs d'haver abandonat l'activitat terrorista, col·laborant activament amb les autoritats en la lluita contra el terrorisme.

El primer apartat exigeix la satisfacció de la responsabilitat civil com a requisit per a aconseguir el tercer grau, tenint en compte que el pronòstic favorable de reinserció social que presidix la concessió d'este grau de tractament ha de considerar la conducta efectivament observada pel condemnat a fi de restituir allò que ha sostret, reparar el dany i indemnitzar els perjudicats materials i morals, així com les garanties que les satisfaga amb el patrimoni que poguera arribar a adquirir fins que no haja satisfet la seua responsabilitat.

Esta exigència es justifica plenament en aquells delictes que han permès al culpable obtindre un important enriquiment il·lícit i no se satisfan les responsabilitats pecuniàries fixades en sentència a causa d'haver ocultat el condemnat el seu patrimoni. Per això, s'aplicarà esta norma, singularment, quan l'intern haguera sigut condemnat per la comissió de delictes contra el patrimoni i contra l'orde socioeconòmic que hagueren revestit una gravetat notòria i hagueren perjudicat una generalitat de persones, per delictes contra els drets dels treballadors, per delictes de terrorisme, per delictes contra la Hisenda Pública i contra la Seguretat Social, així com delictes contra l'Administració pública compresos en els capítols V al IX del títol XIX del llibre II del Codi Penal.

En el segon apartat, la classificació en el tercer grau penitenciar en el cas de condemnats per delictes de terrorisme o comesos en el si d'organitzacions criminals exigeix que els terroristes hagen satisfet la seua responsabilitat civil en els termes de l'apartat anterior, així com que hagen abandonat l'activitat terrorista i hagen col·laborat activament amb les autoritats per a l'obtenció de proves o la identificació d'altres terroristes, en els termes previstos en la Decisió marc del Consell de 13 de juny del 2002, sobre la lluita contra el terrorisme.

IX

Dins de la mateixa filosofia de garantir la seguretat jurídica en el compliment efectiu del contingut de les

sentències penals, es reforma l'article 989 de la Llei d'Enjudiciament Criminal per a dotar l'Administració de Justícia de més mitjans legals que li permeten una execució eficaç de les sentències.

Amb este fi, els jutges i tribunals podran encomanar a l'agència Estatal d'Administració Tributària o, si és el cas, als organismes tributaris de les hisendes forals les actuacions d'investigació patrimonial necessàries per a posar de manifest les rendes i el patrimoni presents i que adquirisca en el futur el condemnat fins que no s'haja satisfet la responsabilitat civil determinada en sentència.

X

Finalment, per mitjà de la disposició transitòria única, la llei estableix que els criteris objectius d'accés als beneficis penitenciaris s'apliquen als que complixen en el moment de la seua entrada en vigor penes de presó per delictes de terrorisme sense que es modifiquen, en estos casos, els terminis i la resta de condicions per les quals, fins a eixe moment, es regien les condicions d'estos beneficis.

Article primer. *Modificació de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal.*

U. Es modifica l'article 36 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, que tindrà la redacció següent:

«Article 36.

1. La pena de presó tindrà una duració mínima de sis mesos i màxima de 20 anys, excepte el que excepcionalment disposen altres preceptes d'este Codi.

El seu compliment, així com els beneficis penitenciaris que suposen acurtament de la condemna, s'ajustaran al que disposen les lleis i este Codi.

2. Quan la duració de la pena de presó imposada siga superior a cinc anys, la classificació del condemnat en el tercer grau de tractament penitenciari no podrà efectuar-se fins al compliment de la mitat de la pena imposada.

El jutge de vigilància, després d'un pronòstic individualitzat i favorable de reinserció social, i valorant, si és el cas, les circumstàncies personals del reu i l'evolució del tractament reeducador, quan no es tracte de delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II d'este Codi o comesos en el si d'organitzacions criminals, podrà acordar raonadament, oïts el Ministeri Fiscal, Institucions Penitenciàries i les altres parts, l'aplicació del règim general de compliment.»

Dos. Es modifica l'article 76 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, que tindrà la redacció següent:

«Article 76.

1. No obstant el que disposa l'article anterior, el màxim de compliment efectiu de la condemna del culpable no podrà excedir del triple del temps pel qual se li impose la més greu de les penes en què haja incorregut, declarant extingides les que siguen procedents des que les ja imposades cobrisquen este màxim, que no podrà excedir de 20 anys. Excepcionalment, este límit màxim serà:

a) De 25 anys, quan el subjecte haja sigut condemnat per dos o més delictes i algun d'estos estiga castigat per la llei amb pena de presó de fins a 20 anys.

b) De 30 anys, quan el subjecte haja sigut condemnat per dos o més delictes i algun d'estos estiga castigat per la llei amb pena de presó superior a 20 anys.

c) De 40 anys, quan el subjecte haja sigut condemnat per dos o més delictes i, almenys, dos d'estos estiguen castigats per la llei amb pena de presó superior a 20 anys.

d) De 40 anys, quan el subjecte haja sigut condemnat per dos o més delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II d'este Codi i algun d'estos estiga castigat per la llei amb pena de presó superior a 20 anys.

2. La limitació s'aplicarà encara que les penes s'hagen imposat en distints processos si els fets, per la connexió o el moment de la comissió, pogueren haver-se enjudiciat en un de sol.»

Tres. Es modifica l'article 78 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, que tindrà la redacció següent:

«Article 78.

1. Si a conseqüència de les limitacions establides en l'apartat 1 de l'article 76 la pena a complir resulta inferior a la mitat de la suma total de les imposades, el jutge o tribunal sentenciador podrà acordar que els beneficis penitenciaris, els permisos d'eixida, la classificació en tercer grau i el còmput de temps per a la llibertat condicional es referisquen a la totalitat de les penes imposades en les sentències.

2. Este acord serà preceptiu en els supòsits previstos en els paràgrafs a), b), c) i d) de l'apartat 1 de l'article 76 d'este Codi, sempre que la pena a complir resulte inferior a la mitat de la suma total de les imposades.

3. En estos casos, el jutge de vigilància, després d'un pronòstic individualitzat i favorable de reinserció social, i valorant, si és el cas, les circumstàncies personals del reu i l'evolució del tractament reeducador, podrà acordar raonadament, oïts el Ministeri Fiscal, Institucions Penitenciàries i les altres parts, l'aplicació del règim general de compliment. Si es tracta de delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II d'este Codi, o comesos en el si d'organitzacions criminals, i atesa la suma total de les penes imposades, l'anterior possibilitat només serà aplicable:

a) Al tercer grau penitenciari, quan quede per complir una quinta part del límit màxim de compliment de la condemna.

b) A la llibertat condicional, quan quede per complir una octava part del límit màxim de compliment de la condemna.»

Quatre. Es modifica l'article 90 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, que tindrà la redacció següent:

«Article 90.

1. S'estableix la llibertat condicional en la pena privativa de llibertat per a aquells sentenciats en què concórreguen les circumstàncies següents:

a) Que es troben en el tercer grau de tractament penitenciari.

b) Que s'hagen extingit les tres quartes parts de la condemna imposada.

c) Que hagen observat bona conducta i hi haja, pel que fa als sentenciats, un pronòstic individua-

litzat i favorable de reinserció social, emés en l'informe final previst en l'article 67 de la Llei Orgànica General Penitenciària.

No s'entendrà complida la circumstància anterior si el condemnat no ha satisfet la responsabilitat civil derivada del delicte en els supòsits i conforme als criteris establits per l'article 72.5 i 6 de la Llei Orgànica General Penitenciària.

Així mateix, en el cas de persones condemnades per delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II d'este Codi, o per delictes comesos en el si d'organitzacions criminals, s'entendrà que hi ha pronòstic de reinserció social quan el condemnat mostre signes inequívocs d'haver abandonat els fins i els mitjans de l'activitat terrorista i a més haja col·laborat activament amb les autoritats, bé per a impedir la producció d'altres delictes per part de la banda armada, organització o grup terrorista, bé per a atenuar els efectes del seu delicte, bé per a la identificació, captura i processament de responsables de delictes terroristes, per a obtenir proves o per a impedir l'actuació o el desenrotllament de les organitzacions o associacions a què haja pertangut o amb les quals haja col·laborat, la qual cosa podrà acreditar-se per mitjà d'una declaració expressa de repudi de les seues activitats delictives i d'abandó de la violència, i una petició expressa de perdó a les víctimes del seu delicte, així com pels informes tècnics que acrediten que el pres està realment desvinculat de l'organització terrorista i de l'entorn i activitats d'associacions i col·lectius il·legals que la rodegen i la seua col·laboració amb les autoritats.

2. El jutge de vigilància, al decretar la llibertat condicional dels penats, podrà imposar-los motivadament l'observança d'una o diverses de les regles de conducta o mesures previstes en els articles 83 i 96.3 del present Codi.»

Cinc. Es modifica l'article 91 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, que tindrà la redacció següent:

«Article 91.

1. Excepcionalment, complides les circumstàncies dels paràgrafs a) i c) de l'apartat 1 de l'article anterior, i sempre que no es tracte de delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II d'este Codi, o comesos en el si d'organitzacions criminals, el jutge de vigilància penitenciària, amb un informe previ del Ministeri Fiscal, Institucions Penitenciàries i les altres parts, podrà concedir la llibertat condicional als sentenciats a penes privatives de llibertat que hagen extingit les dos terceres parts de la seua condemna, sempre que meresquen este benefici per haver realitzat continuadament activitats laborals, culturals o ocupacionals.

2. A proposta d'Institucions Penitenciàries i amb un informe previ del Ministeri Fiscal i de les altres parts, complides les circumstàncies dels paràgrafs a) i c) de l'apartat 1 de l'article anterior, el jutge de vigilància penitenciària podrà avançar, una vegada extingida la mitat de la condemna, la concessió de la llibertat condicional en relació amb el termini previst en l'apartat anterior, fins a un màxim de 90 dies per cada any transcorregut de compliment efectiu de condemna, sempre que no es tracte de delictes de terrorisme de la secció segona capítol V del títol XXII o comesos en el si d'organitzacions criminals. Esta mesura requerirà que

el condemnat haja realitzat continuadament les activitats indicades en l'apartat anterior i que acredite, a més, la participació efectiva i favorable en programes de reparació a les víctimes o programes de tractament o desintoxicació, si és el cas.»

Sis. L'actual article 93 del Codi Penal es converteix en apartat 1, i s'addicionen els apartats 2 i 3, amb la redacció següent:

«2. En el cas de condemnats per delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II d'este Codi, el jutge de vigilància penitenciària podrà sol·licitar els informes que permeten acreditar que subsistixen les condicions que van permetre obtindre la llibertat condicional. Si en este període de llibertat condicional el condemnat delinquis, no observa les regles de conducta o incomplix les condicions que li van permetre accedir a la llibertat condicional, el jutge de vigilància penitenciària revocarà la llibertat concedida, i el condemnat reingressarà a la presó en el període o grau penitenciari que corresponga.

3. En el supòsit previst en l'apartat anterior, el penat complirà el temps que reste de compliment de la condemna amb pèrdua del temps passat en llibertat condicional.»

Article segon. *Modificació de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial.*

U. S'afeg un nou apartat 5 a la disposició addicional quinta de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, amb la redacció següent:

«5. Quan la resolució objecte del recurs d'apel·lació es referisca a matèria de classificació de condemnats o concessió de la llibertat condicional i pugua donar lloc a l'excarceració de l'intern, sempre que es tracte de condemnats per delictes greus, el recurs tindrà efecte suspensiu que impedirà la posada en llibertat del condemnat fins a la resolució del recurs o, si és el cas, fins que l'Audiència Provincial o l'Audiència Nacional s'haja pronunciat sobre la suspensió.

Els recursos d'apel·lació a què es referix el paràgraf anterior es tramitaran amb caràcter preferent i urgent.»

Dos. L'actual apartat 5 de la disposició addicional quinta passarà a ser l'apartat 6.

Article tercer. *Modificació de la Llei Orgànica 1/1979, de 26 de setembre, General Penitenciària.*

S'introdueixen dos nous apartats, el 5 i el 6, en l'article 72 de la Llei Orgànica 1/1979, de 26 de setembre, General Penitenciària, amb la redacció següent:

«5. La classificació o progressió al tercer grau de tractament requerirà, a més dels requisits previstos pel Codi Penal, que el condemnat haja satisfet la responsabilitat civil derivada del delicte, considerant a estos efectes la conducta efectivament observada a fi de restituir allò que ha sostret, reparar el dany i indemnitzar els perjudicats materials i morals; les condicions personals i patrimonials del culpable, a efectes de valorar la seua capacitat real, present i futura, per a satisfer la responsabilitat civil que li corresponga; les garanties que permeten assegurar la satisfacció futura; l'estimació de l'enriquiment que el culpable haguera obtingut per la comissió del delicte i, si és el cas, el dany o entorquiment produït al servici públic, així com la natu-

ralesa dels danys i perjudicats causats pel delictes, el nombre de perjudicats i la seua condició.

Singularment, s'aplicarà esta norma quan l'intern haguera sigut condemnat per la comissió d'algun dels delictes següents:

a) Delictes contra el patrimoni i contra l'orde socioeconòmic que hagueren revestit notòria gravetat i hagueren perjudicat una generalitat de persones.

b) Delictes contra els drets dels treballadors.

c) Delictes contra la Hisenda Pública i contra la Seguretat Social.

d) Delictes contra l'Administració pública compresos en els capítols V al IX del títol XIX del llibre II del Codi Penal.

6. De la mateixa manera, la classificació o progressió al tercer grau de tractament penitenciari de persones condemnades per delictes de terrorisme de la secció segona del capítol V del títol XXII del llibre II del Codi Penal o comesos en el si d'organitzacions criminals requerirà, a més dels requisits previstos pel Codi Penal i la satisfacció de la responsabilitat civil amb les seues rendes i patrimoni presents i futurs en els termes de l'apartat anterior, que mostren signes inequívocs d'haver abandonat els fins i els mitjans terroristes, i a més hagen col·laborat activament amb les autoritats, bé per a impedir la producció d'altres delictes per part de la banda armada, organització o grup terrorista, bé per a atenuar els efectes del seu delictes, bé per a la identificació, captura i processament de responsables de delictes terroristes, per a obtenir proves o per a impedir l'actuació o el desenrotllament de les organitzacions o associacions a què haja pertangut o amb les quals haja col·laborat, la qual cosa podrà acreditar-se per mitjà d'una declaració expressa de repudi de les seues activitats delictives i d'abandó de la violència i una petició expressa de perdó a les víctimes del seu delictes, així com pels informes tècnics que acrediten que el pres està realment desvinculat de l'organització terrorista i de l'entorn i activitats d'associacions i col·lectius il·legals que la rodegen i la seua col·laboració amb les autoritats.»

Article quart. *Modificació de la Llei d'Enjudiciament Criminal.*

Es dona una nova redacció i s'introduïx un nou apartat en l'article 989 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, que queda amb la redacció següent:

«1. Els pronunciaments sobre responsabilitat civil seran susceptibles d'execució provisional d'acord amb el que disposa la Llei d'Enjudiciament Civil.

2. A efectes d'executar la responsabilitat civil derivada del delictes o falta i sense perjudic de l'aplicació de les disposicions de la Llei d'Enjudiciament Civil, els jutges o tribunals podran encomanar a l'Agència Estatal d'Administració Tributària o, si és el cas, als organismes tributaris de les hisendes forals les actuacions d'investigació patrimonial necessàries per a posar de manifest les rendes i el patrimoni present i els que vaja adquirint el condemnat fins que no s'haja satisfet la responsabilitat civil determinada en sentència.»

Disposició transitòria única.

El que disposen, conforme a esta llei, els articles 90 i 93.2 del Codi Penal, respecte a les circumstàncies per

a accedir a la concessió de la llibertat condicional, i l'article 72.5 i 6 de la Llei Orgànica General Penitenciària respecte a la classificació o progressió al tercer grau de tractament penitenciari, serà aplicable a les decisions que s'adopten sobre estes matèries des de la seua entrada en vigor, amb independència del moment de comissió dels fets delictius o de la data de la resolució en virtut de la qual es complisca la pena.

Disposició final primera. *Naturalesa d'esta llei.*

Esta llei té caràcter de llei orgànica, excepte l'article quart que modifica la Llei d'Enjudiciament Criminal.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

La present llei orgànica entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 30 de juny del 2003.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

13471 *LLEI 19/2003, de 4 de juliol, sobre règim jurídic dels moviments de capitals i de les transaccions econòmiques amb l'exterior i sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals. («BOE» 160, de 5-7-2003.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els que vegem i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

La Llei 40/1979, de 10 de desembre, sobre Règim Jurídic de Control de Canvis, s'ha caracteritzat, després de més de 20 anys de vigència, per la singularitat, ja que, en paraules del Consell d'Estat, la seua execució es va encomanar al Govern i el seu desplegament es va consumir en el terreny reglamentari.

Efectivament, la nostra Llei de Control de Canvis ni prohibia ni restringia ni imposava cap tipus d'exigència ni de requisit administratiu. Tan sols es limitava a facultar, amb caràcter general, el Govern perquè establira, segons les exigències imposades per la conjuntura econòmica en cada moment, les normes de restricció o control que estimara més oportunes.

En definitiva, s'ha tractat d'una norma amb rang de llei que ha permès tant una absoluta restricció com una absoluta llibertat.

No obstant, este ampli ventall de possibles mesures que servix, ja per a situacions de llibertat, ja per a situacions de prohibició, ha de limitar-se definitivament per